

राज्यातील न्यायालयांमध्ये प्रलंबित असलेली प्रकरणे लवकरात लवकर निकाली काढण्यासाठी १०० जलदगती न्यायालयांना दि. १ एप्रिल, २०२१ ते दि. ३१ मार्च, २०२२ या १ वर्षाच्या कालावधीकरीता मुदतवाढ देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

विधी व न्याय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: जगन्या २०१६/प्र.क्र.१७६/का- नऊ

मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२,

दिनांक :- २२ एप्रिल, २०२१.

वाचा :-

- १) विधी व न्याय विभाग, शासन निर्णय, क्र. : एफटीसी २०१०/प्र.क्र.८३/नऊ, दिनांक २३ मार्च, २०११.
- २) विधी व न्याय विभाग, शासन निर्णय, क्र. : जगन्या २०१६/प्र.क्र.१७६/नऊ, दिनांक ३१ मार्च, २०१६.
- ३) मा. उच्च न्यायालयाची दि.०८.०१.२०२१ व ०३.०२.२०२१ रोजीची पत्रे.
- ४) वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र. पदनि-२०१६/प्र.क्र.८/१६/आ.पु.क., दि.१५.०२.२०२१

प्रस्तावना :

११ व्या केंद्रीय वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार केंद्र शासन पुरस्कृत योजनेअंतर्गत राज्यातील न्यायालयांमधील प्रलंबित असलेली प्रकरणे लवकरात लवकर निकाली काढण्यासाठी राज्यामध्ये एप्रिल २००१ पासून एकूण १८७ जलदगती न्यायालये स्थापन करण्यात आलेली होती. या योजनेला केंद्र शासनाकडून सन २०११ पर्यंत निधी उपलब्ध करून देण्यात आला होता.

जलदगती न्यायालयांची असलेली आवश्यकता व उपयोगिता विचारात घेऊन, संदर्भ क्र. १ येथील दि.२३.३.२०११ च्या शासन निर्णयान्वये १८७ जलदगती न्यायालयांपैकी १०० जलदगती न्यायालये दि. ३१.३.२०११ नंतर पुढील ५ वर्षाकरिता (२०११-२०१६) सुरु ठेवण्यास व यानुषंगाने येणारा खर्च राज्याच्या निधीतून भागविण्यास मान्यता देण्यात आली होती. तसेच, २०११-२०१६ हा ५ वर्षांचा कालावधी संपुष्टात आल्यानंतर संदर्भ क्र. २ येथील दि.३१.३.२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये २०१६-२०२१ या पुढील ५ वर्षांच्या कालावधीसाठीदेखील मुदतवाढ व यानुषंगाने येणारा खर्च राज्याच्या निधीतून भागविण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. सदर मुदतवाढीचा ५ वर्षांचा कालावधी दि. ३१.३.२०२१ रोजी संपुष्टात आला आहे.

मा. उच्च न्यायालयाने १०० जलदगती न्यायालयांना पुढील ५ वर्षांच्या कालावधीकरीता मुदतवाढ देण्याबाबतचा प्रस्ताव संदर्भ क्र. ३ अन्वये शासनास सादर केला होता. सद्यस्थितीत सदर

१०० जलदगती न्यायालयांना १ वर्ष मुदतवाढ देण्यास वित्त विभागाने सहमती दर्शवली आहे. त्यानुसार सदर १०० जलदगती न्यायालयांना तूर्त १ वर्षाच्या कालावधीकरीता मुदतवाढ देण्याची बाब विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

राज्यातील न्यायालयांमध्ये प्रलंबित असलेली प्रकरणे लवकरात लवकर निकाली काढण्यासाठी १०० जलदगती न्यायालयांना तूर्त दिनांक १ एप्रिल, २०२१ ते दिनांक ३१ मार्च, २०२२ या १ वर्षाच्या कालावधीसाठी मुदतवाढ देण्यात येत आहे. तसेच, सदर न्यायालयांकरीता आवश्यक असणारी तदर्थ जिल्हा न्यायाधीश व त्यांच्या सहाय्यभूत कर्मचारी वर्गासह पुढीलप्रमाणे एकूण ५०० पदे पुढे सुरु ठेवण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	पदनाम	पदसंख्या
१	तदर्थ जिल्हा न्यायाधीश	१००
२	लघुलेखक (उच्च श्रेणी)	१००
३	पेशकार (वरिष्ठ लिपिक)	१००
४	कनिष्ठ लिपिक	१००
५	शिपाई	१००
	एकूण पदे	५००

२. संदर्भ क्र. ४ येथील शासन निर्णयानुसार सदर अस्थायी पदांना तूर्त दिनांक ३१.०८.२०२१ पर्यंत मुदतवाढ देण्यात येत असून, त्यानंतर पुढील मुदतवाढ घेणे आवश्यक राहिल.

३. ज्या जिल्ह्यांच्या ठिकाणी मागासवर्गीयांवरील अत्याचारांची प्रकरणे, महिला अत्याचाराची/ बलात्काराची प्रकरणे, भ्रष्टाचाराची प्रकरणे, मोटार अपघात दाव्याच्या भरपाईची प्रकरणे, न्यायालयीन बंदी, भू-संपादनाची प्रकरणे जास्त प्रमाणात प्रलंबित आहेत अशी प्रकरणे प्राथम्याने व जलदगतीने चालविण्यासाठी जलदगती न्यायालयांकडे वर्ग करण्यात यावीत.

४. सदर जलदगती न्यायालयांमध्ये वर्ग/दाखल होणाऱ्या, निकाली काढण्यात येणाऱ्या व प्रलंबित राहणाऱ्या प्रकरणांचा जिल्हानिहाय मासिक अहवाल उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी

संबंधितांकडून प्राप्त करून घ्यावा व त्याचा आढावा घेऊन मासिक एकत्रित अहवाल शासनास सादर करावा.

५. याकरीता येणारा खर्च "२०१४, न्यायदान- (भारित) १०२- उच्च न्यायालये, १०२ (०९) (०१) न्यायालयाची दर्जावाढ व प्रलंबित प्रकरणे त्वरित निकालात काढण्यासाठी विशेष अनुदान क्र. २०१४ ०३८८" या लेखाशिर्षाखाली संबंधित वित्तीय वर्षासाठी मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

६. हा शासन निर्णय मा. मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेने तसेच वित्त विभागाच्या सहमतीने, त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक अनौ.प्र.क्र.०९/२०२१/विआक, दिनांक १६.०३.२०२१ व अनौ.सं.क्र.२६३/२०२१/व्यय-५, दिनांक २४.०३.२०२१ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०४२२१२४५३१५३१२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(आनंद भारत होडावडेकर)
उप विधि सल्लागार-नि-उप सचिव

प्रति:-

- १) मा.महाप्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुंबई,
- २) मा.प्रबंधक (निरिक्षणे), उच्च न्यायालय (अपील शाखा) मुंबई,
- ३) सर्व प्रमुख जिल्हा व सत्र न्यायाधीश,
- ४) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
- ५) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
- ६) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- ७) महालेखापाल -एक (लेखापरीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई,
- ८) महालेखापाल -दोन (लेखापरीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, नागपूर,
- ९) वित्त विभाग/ व्यय-५/वित्तीय सुधारणा,
- १०) विधी व न्याय विभाग कार्यासन-२३, २४, २५,
- ११) निवडनस्ती.